

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Κοινωνικών Επιστημών		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΑΝΑΚ284	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	5/7
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Κοινωνικός Αποκλεισμός και Στέγη		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
Παράδοση		3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης, γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων	ΥΕΠΑ (Παραδόσεις Απόκτησης Δεξιοτήτων ή/και Ειδίκευσης σε Επιστημονική Περιοχή Α)		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΟΧΙ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι, κατόπιν συνεννοήσεως και στη βάση εκπόνησης εργασίας		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://elearn.uoc.gr/course/edit.php?id=5091		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος. Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α - Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης - Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β - Περίληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές αναμένεται: <u>Γνώσεις</u> - Να αντιλαμβάνονται τις πολλαπλές διαστάσεις της στέγασης και τον ρόλο της στην κοινωνική συμμετοχή και αντίστοιχα να κατανοούν την αμφίδρομη σχέση μεταξύ πρόσβασης στη στέγαση και κοινωνικού αποκλεισμού - Να εξοικειωθούν με την έννοια του κοινωνικού αποκλεισμού ως μια πολυδιάστατη διαδικασία - Να κατανοούν τους τρόπους και τις διαδικασίες μέσω των οποίων η στεγαστική ανισότητα συνδέεται με άλλες μορφές ανισότητας (φυλετική, έμφυλη, εισοδηματική, πρόσβαση στην υγεία και την εκπαίδευση) - Να κατανοούν τη σημασία των διαφορετικών ιστορικών και κοινωνικών πλαισίων που διαμορφώνουν την πρόσβαση στη στέγαση, τόσο στην Ευρώπη, όσο και στην Ελλάδα - Να γνωρίζουν τα χαρακτηριστικά του Νοτιο-ευρωπαϊκού μοντέλου, στο οποίο - συγκαταλέγεται και η ελληνική περίπτωση - Να τοποθετούν τα στεγαστικά προβλήματα ως ζητήματα που άπτονται ευρύτερων κοινωνικών,

οικονομικών και θεσμικών διαδικασιών

- Να γνωρίζουν τους παράγοντες που συμβάλουν στην ανάδυση ζητημάτων όπως η στεγαστική επισφάλεια και η έλλειψη στέγης
- Να συγκρίνουν στεγαστικές πολιτικές διαφορετικών χωρών

Δεξιότητες

- Να αποκτήσουν τα εργαλεία ώστε να στοχάζονται κριτικά πάνω σε κοινωνικά φαινόμενα και διαδικασίες όπως η «στεγαστική κρίση» ή η έλλειψη στέγης
- Να εξετάζουν κριτικά τους σύγχρονους προσανατολισμούς των κοινωνικών πολιτικών στέγασης, στα πλαίσια του νεοφιλελεύθερου μοντέλου
- Να αναγνωρίζουν τον ρόλο των ταξικών, έμφυλων και φυλετικών ανισοτήτων και διακρίσεων στη διαμόρφωση τόσο των στεγαστικών, όσο και ευρύτερων κοινωνικών προβλημάτων
- Να διατυπώνουν ερευνητικά ερωτήματα και υποθέσεις εργασίας σχετικά με την εξέλιξη της πρόσβασης στη στέγαση

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;.

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

- Αυτόνομη εργασία - Ομαδική εργασία
- Σχεδιασμός και διαχείριση ασκήσεων
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής και ανάπτυξη κριτικού στοχασμού
- Επίδειξη κοινωνικής υπευθυνότητας και ενσυναίσθησης σε θέματα φύλου και φυλής
- Να αξιοποιούν τις γνώσεις που αποκόμισαν από το μάθημα για την ερμηνεία της κοινωνικής πραγματικότητας

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα αυτό έχει ως σκοπό να εμβαθύνει στην αμφίδρομη σχέση μεταξύ της στέγης, ως θεμελιώδους ανθρώπινης ανάγκης, και του κοινωνικού αποκλεισμού, μέσα από την εξέταση διαφορετικών διαστάσεων και εκφάνσεων του ζητήματος. Ειδικότερα, μέσα από την χαρτογράφηση σημαντικών θεωρητικών προσεγγίσεων, αλλά και την παρουσίαση μελετών περίπτωσης, θα αναλυθούν οι πολιτικοί, κοινωνικοί, οικονομικοί και πολιτισμικοί παράγοντες που συμβάλουν στην ανάδυση ζητημάτων όπως η στεγαστική επισφάλεια, η έλλειψη στέγης και ο στεγαστικός αποκλεισμός τόσο στο διεθνές όσο και στο εγχώριο περιβάλλον. Παράλληλα, θα εξεταστούν οι πολιτικές απόκρισης και αντιμετώπισης των στεγαστικών προβλημάτων, όπως οι πολιτικές ένταξης και επανένταξης αλλά και οι επιπτώσεις τους σε όσους τα βιώνουν. Επιπλέον, το μάθημα θα εμβαθύνει στις διαδικασίες μέσα από τις οποίες η στεγαστική ανισότητα, συνδέεται με άλλες μορφές ανισότητας, όπως η φυλετική και η έμφυλη, η εισοδηματική, εκείνη στην πρόσβαση στην υγεία και την εκπαίδευση.

Οι 13 διαλέξεις διαρθρώνονται σε 5 ενότητες:

Ενδεικτική διάρθρωση ενοτήτων:

Εισαγωγική συνάντηση:

- Αλληλογνωριμία
- Εισαγωγή στην προβληματική, τις θεματικές και τη μεθοδολογία του μαθήματος
- Προαιρετικές εργασίες

Ενότητα πρώτη: Εισαγωγή στις βασικές έννοιες του μαθήματος

- Κοινωνικός αποκλεισμός: βασικές προσεγγίσεις
- Η στέγη και οι πολλαπλές της διαστάσεις – ανεπαρκής πρόσβαση στη στέγαση

Ενότητα δεύτερη: Στεγαστικά συστήματα και πολιτικές

- Ιστορική εξέλιξη των στεγαστικών συστημάτων και των κοινωνικών πολιτικών στέγασης στην Ευρώπη (κράτος πρόνοιας, κοινωνική κατοικία, στεγαστικός διαχωρισμός και ανισότητες)
- Ιστορική εξέλιξη των στεγαστικών συστημάτων και των κοινωνικών πολιτικών στέγασης: το Νοτιοευρωπαϊκό μοντέλο και η ελληνική περίπτωση

Ενότητα τρίτη: Στεγαστική επισφάλεια, ανισότητες και αποκλεισμοί

- Κρίση(εις) και πρόσβαση στη στέγαση
- Η «στεγαστική κρίση» ανά τον κόσμο: προκλήσεις, επιπτώσεις, ευάλωτοι πληθυσμοί/ανισότητες
- Προκλήσεις της «στεγαστικής κρίσης» στην Ελλάδα (εμπορευματοποίηση, τουριστικοποίηση, αστικές και αγροτικές περιοχές)

Ενότητα τέταρτη: Έλλειψη στέγης:

- Ορισμός - Διαθέσιμα στοιχεία και κινητήριοι παράγοντες
- Πολιτικές διαχείρισης και αντιμετώπιση
- Η εμπειρία της έλλειψης στέγης

Ενότητα πέμπτη:

- Παρουσιάζει προαιρετικών εργασιών
- Ανακεφαλαίωση, συζήτηση, συμπεράσματα

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.	Πρόσωπο με πρόσωπο	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές	• Χρήση βιντεοπρωτόκολλα και προβολή διαφανειών και βίντεο για την διάλεξη • Χρήση τεχνολογικών εργαλείων (βίντεο, polls, jamboard κα.) για συμμετοχικές ασκήσεις • Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας moodle (elearn)	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	70
	Αυτόνομη μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	40
	Ανάλυση και Κριτική του Οπτικοακουστικού Υλικού	15
	Σύνολο Μαθήματος	125

για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS	
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.	Μέσω γραπτών εξετάσεων Η γραπτή εξέταση θα περιλαμβάνει: • Ερωτήσεις σύντομης ανάπτυξης • Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής • Ανοιχτές ερωτήσεις Προαιρετικές εργασίες στην βάση παρουσίασης αγγλόφωνων άρθρων

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Προτεινόμενη Βιβλιογραφία: <u>Ελληνόγλωσση:</u> • Κουραχάνης, Ν. (επιμ.) (2019) <i>Κατοικία και κοινωνία: Προβλήματα, πολιτικές και κινήματα</i>. Αθήνα, Διόνικος. • Παπαδοπούλου Δ. και Κουραχάνης, Ν (2017) <i>Αστεγοι και κοινωνικός αποκλεισμός στην Ελλάδα της κρίσης</i>. Αθήνα, Τόπος. • Κουραχάνης, Ν. (2017). <i>Κοινωνικές πολιτικές στέγασης: Η ελληνική υπολειμματική προσέγγιση</i>. Αθήνα: Παπαζήσης. • Παπαδοπούλου, Δ. (2012). <i>Κοινωνιολογία του αποκλεισμού στην εποχή της παγκοσμιοποίησης</i>. Αθήνα: Τόπος. • Μαλούτας Θ. και Σπυρέλλης Σ.Ν. (2015) <i>Η πολυκατοικία της αντιπαροχής και ο κάθετος κοινωνικός διαχωρισμός</i> DOI: https://doi.org/10.17902/20971.14https://www.athenssocialatlas.gr • Levítas, R. (1996). Η έννοια του κοινωνικού αποκλεισμού και η νέα ντυρκεμιανή ηγεμονία. Στο: Πετμεζίδου, Μ. και Παπαθεωδώρου, Χ. (επιμ). <i>Φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός</i> (σσ. 202-224), Αθήνα: Εξάντας. • Levítas, R. (2004). Τι είναι ο κοινωνικός αποκλεισμός; Στο: Πετμεζίδου, Μ. και Παπαθεωδώρου, Χ. (επιμ). <i>Φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός</i> (σσ. 225-265) , Αθήνα: Εξάντας. <u>Ξενόγλωσση:</u> • Arapoglou, V.P. & Gounis, K. (2017). <i>Contested landscapes of poverty and homelessness in Southern Europe: Reflections from Athens</i>. Cham: Palgrave Mcmillan. • Balchin P. (1995). <i>Housing Policy: An Introduction</i>, London: Routledge. • Clapham, D. (2019). <i>Remaking Housing Policy: An International Study</i>. Routledge. • Harvey, D. (1985). <i>The urbanization of capital: Studies in the history and theory of capitalist urbanization</i>. Baltimore, MD: Johns Hopkins University Press. • Harvey, D. (2014). <i>Seventeen contradictions and the end of capitalism</i>. Oxford University Press. • Kemeny M. (1995). <i>From Public Housing to the Social Market</i>, London: Routledge. • Lefebvre, H. (1996). The Right to the City. In <i>Writings on Cities</i> (pp 147-159). Oxford: Blackwell. (Originally Published as <i>Le droit à la ville</i>. Paris: Anthropos, 1968). • Madden, D. & Marcuse, P. (2016). <i>In defense of housing: The politics of crisis</i>. London and New York: Verso Books. • Maloutas, T. (2021). Housing as a Social Issue in Greece before and during the 2010s. <i>Κοινωνική Πολιτική</i>, 14, 101-114. • Malpass P. (2008). "Housing and the New Welfare State. Wobbly Pillar or Cornerstone?", <i>Housing</i>
--

Studies, 23(1), 1-19.

- Myrto, D. K. (2018). The ongoing role of family in the provision of housing in Greece during the Greek crisis. *Critical Housing Analysis*, 5(2), 35-45.
- Siatista, D. (2021). Youth housing in a context of socio-economic insecurity: the case of Greece. *Κοινωνική Πολιτική*, 14, 149-162.
- Siatitsa, D., Maloutas, T., & Balampanidis, D. (2020). Access to housing and social inclusion in a post-crisis era: Contextualizing recent trends in the city of Athens. *Social Inclusion*, 8(3), 5-15.
- Silver, H. (2007). Social exclusion. *Blackwell Encyclopedia of Sociology* (Vol. 9, pp. 4419-4421). Blackwell Publishing.
- Somerville, P. (1992). Homelessness and the meaning of home: Rooflessness or rootlessness? *International Journal of Urban and Regional Research*, 16(4), 529-539.
- Somerville, P. (1998) Explanations of Social Exclusion: Where Does Housing Fit in?, *Housing Studies*, 13(6), 761-780.
- Gounis, K. (1992). The manufacture of dependency: Shelterization revisited. *New England Journal of Public Policy*, 8(1), 685-693.
- Kourachanis, N. (2022), "Housing as a Base for Welfare in Greece: The Staircase of Transition and Housing First Schemes", *International Journal of Housing Policy*, 22(2), 1-26.
- McNaughton, C. (2008). *Transitions through homelessness: Lives on the edge*. London: Palgrave MacMillan.
- Pleace N. (2011). The ambiguities, limits and risks of Housing First from a European perspective. *European Journal of Homelessness*, 5(2), 113-127.
- Pleace, N. & Bretherton, J. (2013). The case for housing first in the European Union: A critical evaluation of concerns about effectiveness. *European Journal of Homelessness*, 7(2), 21-41.

- Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

- Κοινωνική Πολιτική
- Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών
- Housing Studies
- Housing, Theory and Society
- European Journal of Homelessness
- Urban Studies
- Radical Housing